

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยที่เกี่ยวกับหลักสูตรวิชาภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 โดยตรงนี้ยังไม่มีผู้ใดวิจัยมาก่อน ผู้วิจัยได้ศึกษาหลักสูตรวิชาภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น เอกสารที่เกี่ยวกับการใช้หลักสูตร การเรียนการสอนวิชาภาษาไทย และจากงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

หลักสูตรวิชาภาษาไทย

หลักสูตรวิชาภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 ได้กำหนดจุดประสงค์ไว้ดังนี้

1. ให้เล็งเห็นความสำคัญของภาษาไทย ในฐานะเป็นเครื่องมือสื่อสารของประชาชาติและเป็นปัจจัยที่ช่วยบำรุงความสามัคคีของประชาชาติ
2. ให้เข้าใจว่าการใช้ภาษาไทยได้ดี เป็นการช่วยให้เกิดความร่วมมือของคนในชาติ นำมาซึ่งความสมัครสมานกัน และทำให้สามารถประกอบกิจการต่าง ๆ ได้โดยมีประสิทธิภาพ
3. ให้สามารถใช้ภาษาไทยได้โดยรู้ที่เหมาะที่ควร ตามวัยและศักยภาพของนักเรียนเพื่อประโยชน์ทั้งในการศึกษาวิชาต่าง ๆ และในการดำเนินชีวิต
4. ให้มีความใฝ่รู้ ใฝ่เรียน พอใจที่จะแสวงหาความรู้เพิ่มเติมจากการอ่านและฟัง
5. ให้สามารถคิดค้นปัญหาที่เกิดขึ้นจากประสบการณ์ที่ได้ฟัง ได้อ่านโดยใช้วิธีการอนุมานคือ พยายามขบปัญหาเหล่านั้น เมื่อเกิดปัญหา มีความคิดแจ่มแจ้งขึ้นเป็นลำดับและนำผลจากการคิดค้นที่ถูกต้องไปปฏิบัติในการดำเนินชีวิต

6. ให้สามารถพิจารณาหนังสือ งานเขียน งานประพันธ์ที่ได้อ่าน ให้แฉเห็น ทั้งส่วนดีและส่วนบกพร่อง
7. ให้เห็นคุณค่าของวรรณคดีและเห็นความสำคัญของงานประพันธ์กับการใช้ ภาษาไทยมีรสนิยมว่าเป็นสิ่งสำคัญในวัฒนธรรมของชาติ¹

จากโครงสร้างของหลักสูตรวิชาภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นนี้ ได้แบ่งออกเป็นวิชาบังคับและวิชาเลือก วิชาบังคับมีทั้งหมด 6 รายวิชา แต่ละรายวิชากำหนดให้เรียน 4 คาบ/สัปดาห์/ภาค และมีหน่วยการเรียนรู้รายวิชาละ 2 หน่วยการเรียนรู้ ผู้เรียนจะต้องเรียนเรียงตามลำดับตั้งแต่รายวิชาที่ 1 จนถึงรายวิชาที่ 6 ภาคเรียนละ 1 รายวิชา และจะต้องได้หน่วยการเรียนรู้ครบทั้ง 12 หน่วยการเรียนรู้ เนื้อหาของวิชาบังคับนี้จะมุ่งเน้นการฝึกทักษะทางภาษา คือ การฟัง พูด อ่าน เขียน และหลักภาษา เพื่อให้สามารถใช้ทักษะทางภาษาอย่างประสานสัมพันธ์และมีประสิทธิภาพตามควรแก่วัยและศักยภาพของผู้เรียน ส่วนหลักภาษาก็มุ่งที่จะให้ผู้เรียนได้ฝึกการสังเกตเกี่ยวกับลักษณะต่าง ๆ ของภาษาไทย ในอันที่จะช่วยทำให้เกิดความเข้าใจและเกิดความสนใจซึ่งจะทำให้สามารถนำหลักหรือข้อสังเกตไปใช้เพื่อให้เกิดผลในการสื่อสารมากยิ่งขึ้น

สำหรับรายวิชาเลือกมีทั้งหมด 6 รายวิชา แต่ละรายวิชากำหนดให้เรียน 2 คาบ/สัปดาห์/ภาค โดยผู้เรียนจะสามารถเลือกเรียนได้ตั้งแต่ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 เป็นต้นไป รายวิชาเลือกต่าง ๆ เหล่านี้ได้แก่

¹กระทรวงศึกษาธิการ, หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521, ฉบับแก้ไขครั้งที่ 1, หน้า 10.

มัธยมศึกษาปีที่ 2

ท 211 เสริมทักษะภาษา

2 คาบ/สัปดาห์/ภาค 1 หน่วยการเรียนรู้

ท 221 การอ่านและพิจารณา

หนังสือ

2 คาบ/สัปดาห์/ภาค 1 หน่วยการเรียนรู้

มัธยมศึกษาปีที่ 3

ท 322 การอ่านงานประพันธ์

เฉพาะเรื่อง

2 คาบ/สัปดาห์/ภาค 1 หน่วยการเรียนรู้

ท 331 ภาษาไทยเพื่อกิจธุระ

2 คาบ/สัปดาห์/ภาค 1 หน่วยการเรียนรู้

ท 341 การพูดและการเขียน

เชิงสร้างสรรค์

2 คาบ/สัปดาห์/ภาค 1 หน่วยการเรียนรู้

ท 351 หลักภาษาเพื่อการ

สื่อสาร

2 คาบ/สัปดาห์/ภาค 1 หน่วยการเรียนรู้¹

เนื้อหาของวิชาเลือกภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นนี้จะประกอบด้วยรายวิชาต่าง ๆ ที่ผู้เรียนสามารถจะเลือกเรียนได้ทั้งในส่วนของที่ตองการจะเสริมทักษะทางภาษาให้มากยิ่งขึ้น เพื่อเป็นการเพิ่มเติม หรือจะเลือกเรียนในรายวิชาที่ตนเองมีความสนใจหรือมีความถนัดทั้งนี้เพื่อให้เป็นไปตามหลักการของหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้นในข้อที่ว่า มุ่งพัฒนาบุคลิกภาพและเปิดโอกาสให้เด็กวัยรุ่นได้ค้นพบความสามารถ ความสนใจและความถนัดเฉพาะตน

แม้ว่าหลักสูตรวิชาภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น พ.ศ. 2521 จะผ่านการพิจารณากลั่นกรองจากคณะกรรมการจัดทำหลักสูตรมาเป็นอย่างดีแล้วก็ตาม ผลสัมฤทธิ์ของหลักสูตรฉบับดังกล่าวนี้ย่อมขึ้นอยู่กับผู้นำเอาไปใช้และผู้ที่นำเอาหลักสูตรนี้ไปใช้ ดังได้กล่าวมาแล้วว่า หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 นี้ประกาศใช้โดยมิได้มีการทดลอง ปรับปรุงมาก่อน ฉะนั้นจึงเป็นสิ่งจำเป็นยิ่งที่ผู้เกี่ยวข้องกับการนำเอาหลักสูตรไปใช้

¹กระทรวงศึกษาธิการ, หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 ฉบับแก้ไขครั้งที่ 1, หน้า 11.

จะต้องมีความรู้ มีความเข้าใจในหลักสูตรเป็นอย่างดีจึงจะสามารถบริหารหลักสูตรให้เป็นไปตามจุดประสงค์ของหลักสูตรได้

ในการนำเอาหลักสูตรไปดำเนินการใช้นั้นมีองค์ประกอบสำคัญที่ผู้เกี่ยวข้องกับการนำเอาหลักสูตรไปใช้จะต้องคำนึงถึงและทำความเข้าใจให้แจ่มแจ้งเพื่อที่จะสามารถนำเอาหลักสูตรไปใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพและสัมฤทธิ์ผลตามเจตนารมณ์ของหลักสูตร องค์ประกอบสำคัญดังกล่าวนี้ได้แก่ จุดมุ่งหมายหรือจุดประสงค์ของหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน และ การวัดผล ประเมินผล ซึ่งกระบวนการทั้งสามนี้ถือว่าเป็นกระบวนการที่จะต้องกระทำต่อเนื่องกันอยู่ตลอดเวลาที่หลักสูตรดำเนินการไป

ในด้านความมุ่งหมายหรือจุดประสงค์ของหลักสูตรวิชาภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 ฉบับนี้มีจุดประสงค์จะให้ผู้เรียนสามารถใช้ภาษาในการสื่อสารได้อย่างมีประสิทธิภาพตามควรแก่วัยและศักยภาพของผู้เรียน พร้อมทั้งให้สามารถใช้ความรู้ทางภาษาและทักษะทางภาษาสำหรับเป็นเครื่องมือแสวงหาความสำเร็จในชีวิต ดังนั้นหลักสูตรฉบับดังกล่าวนี้นอกจากจะประกอบไปด้วยเนื้อหาในส่วนที่ผู้เรียนทุกคนควรจะมีหรือควรจะได้รับแล้วยังประกอบด้วยส่วนที่ผู้เรียนที่มีความถนัด ความสนใจด้านภาษาจะสามารถเลือกเรียนได้ตามความถนัด ความสามารถที่ตนเองมีอยู่ ซึ่งนับได้ว่าหลักสูตรวิชาภาษาไทยนี้มีส่วนสำคัญยิ่งที่จะช่วยพัฒนาและส่งเสริมหลักการของหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 ในข้อที่ว่า เป็นหลักสูตรที่มุ่งพัฒนาบุคลิกภาพ และเปิดโอกาสให้นักเรียนวัยรุ่นทุกคนพบความสำเร็จ ความสนใจและความถนัดเฉพาะตน

ภาษาไทยของเรานั้นนอกจากจะเป็นเครื่องหมายแสดงถึงความเป็นชาติ เป็นมรดกทางวัฒนธรรมแล้ว ภาษายังมีความสำคัญในฐานะที่เป็นเครื่องมือสื่อความหมายของคนในชาติด้วย "ภาษาไทยของเรานั้นใช้ในกิจการสำคัญ ๆ ของประเทศชาติได้เป็นอย่างดี เราใช้ภาษาไทยออกกฎหมาย ใช้ในการประชุมรัฐสภา ใช้ในศาลสถิตยุติธรรม

ใช้ในการประกอบอาชีพต่าง ๆ ใช้ในการประพันธ์บทเพลง ใช้ในวรรณคดีร้อยแก้วร้อยกรอง ตลอดจนใช้สนทนาปราศรัยในโอกาสต่าง ๆ " 1

เมื่อภาษาเป็นเครื่องมือสื่อสารของมนุษย์ ภาษาจึงเป็นส่วนหนึ่งของสังคมและสังคมของมนุษย์นั้นจะต้องมีการเปลี่ยนแปลงไปตามยุค ตามสมัยจึงเป็นสิ่งที่หลีกเลี่ยงไม่ได้ว่าภาษาก็จะต้องมีการเปลี่ยนแปลงไปตามสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปนั้นด้วย การเปลี่ยนแปลงดังกล่าวนี้จึงถือได้ว่าเป็นธรรมชาติอย่างหนึ่งของภาษา

✓ ในด้านของการจัดการเรียนการสอน ซึ่งถือว่าเป็นขั้นตอนสำคัญของการนำเอาหลักสูตรไปใช้ จากจุดมุ่งหมายของหลักสูตรวิชาภาษาไทยที่เปลี่ยนไปเป็นการจัดการเรียนการสอนวิชาภาษาไทยก็ต้องเปลี่ยนแปลงตามไปด้วย กล่าวคือ มุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้เห็นคุณค่า มีความรู้ ทักษะและเจตคติที่ถูกต้องตามความเหมาะสมกับวัยและศักยภาพ มุ่งส่งเสริมพัฒนาการทางภาษา เพื่อให้เกิดประโยชน์ในการพัฒนาตัวเองและสังคม ฉะนั้น "เป้าหมายของการเรียนภาษาของผู้เรียนส่วนมากควรจะเป็นเพื่อให้สามารถใช้ภาษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ สามารถพูดและเขียนภาษาที่ใช้ในโอกาสต่าง ๆ ได้เป็นอย่างดี" 2 และ "การเรียนภาษาเป็นการฝึกทักษะมิใช่เรียนเรื่องภาษาหรือไวยากรณ์" 3 ทั้งนี้ เพราะเราเรียนของภาษานั้นแม้ว่าเราจะไม่ได้เรียนเราก็สามารถที่จะใช้ภาษาของเราเองได้เนื่องจากว่าในชีวิตประจำวันเราต้องใช้ภาษาเป็นประจำอยู่แล้วในทุกหน้าที่ที่ตนอยู่ตามที่นิยม เรียกว่า วัจนวิทยา

1 กรมวิชาการ, กระทรวงศึกษาธิการ, คู่มือการสอนหนังสือเรียนภาษาไทย ชุดทักษะสัมพันธ์ ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น เล่ม 1 (กรุงเทพมหานคร: จงเจริญการพิมพ์, 252๑) หน้า 1.

2 พงษ์ศรี เลขาวัจนะ, "เรื่องของภาษา," วารสารคุรุปริทัศน์ 2 (4 พฤศจิกายน 2520): หน้า 5 - 9.

3 เรื่องเดียวกัน,

เราทั้งหลายเป็นผู้เรียนภาษาทุกวันและที่เรียนของเราคือทุกแห่งที่มีผู้ใช้
ภาษา ดังนั้นจึงอาจกล่าวได้ว่า ครูสอนภาษามีอยู่ทั่วไปและตัวเองก็เป็นครู
สอนภาษาด้วยกันทุกคนด้วย นักเรียนเรียนภาษาไทยกับครูสอนวิชาต่าง ๆ
ในโรงเรียน เรียนภาษาไทยกับเพื่อนนักเรียนด้วยกันทั้งในและนอกห้องเรียน
เรียนภาษาไทยกับพ่อแม่พี่น้อง กับเพื่อนมานักเลงเคียง กับพ่อค้าแม่ค้าในตลาด
กับคนโดยสาร จากวิทยุกระจายเสียง จากโทรทัศน์ จากภาพยนตร์ จาก
หนังสือพิมพ์ นักเรียนเรียนภาษาจากทุกแห่งหนและในทุกขณะที่ที่มีผู้ใช้ภาษา
และมีนักเรียนเป็นผู้รับรู้อาษา¹

ก) สวัสดิ์พิพาณิชย์ ไทกล่าวถึงแนวการสอนภาษาไทยไว้ดังนี้

การสอนภาษาไม่ว่าภาษาใด ๆ เป็นการสอนทักษะ การสอนภาษาต้อง
ดำเนินตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. การปลูกฝังทักษะที่จำเป็น
2. การฝึกให้เกิดทักษะ
3. การจัดประสบการณ์เพื่อให้เด็กใช้ทักษะอย่างกว้างขวาง
4. การแก้ไขข้อบกพร่อง²

วิชาภาษาเป็นวิชาทักษะ การจัดการเรียนการสอนวิชาภาษาไทยจึงเป็นสิ่งที่ยาก
และแตกต่างไปจากการเรียนการสอนวิชาเนื้อหาอื่น ๆ ทั้งนี้เพราะว่ายากแก่การควบคุม
ผู้เรียนทุกคนมีศักยภาพทางภาษาแตกต่างกันไปตามประสบการณ์ สิ่งแวดล้อม และวัย ขณะ
เดียวกันผู้เรียนก็มีวิธีเรียนภาษาไทยด้วยตนเองมิได้เรียนจากครูภาษาไทยเท่านั้น ผู้เรียน
สามารถเรียนภาษาจากสิ่งแวดล้อมที่มีอยู่ตลอดเวลา ดังนั้นพัฒนาการทางภาษาจึงขึ้นอยู่กับ
สิ่งแวดล้อม และกระบวนการฝึกทักษะทางภาษา ซึ่งครูผู้สอนก็จำเป็นที่จะต้องสร้าง

¹นิยม เรียงจันทร์ "ภาษาไทยของเรา," คู่มือครูภาษาไทย (เอกสารการ
นิเทศการศึกษา หน่วยศึกษานิเทศกรรมการฝึกหัดครู, 2514). หน้า 109.

²ก) สวัสดิ์พิพาณิชย์, "แนวการสอนภาษาไทย," คู่มือครูภาษาไทย (เอกสาร
การนิเทศการศึกษา หน่วยศึกษานิเทศกรรมการฝึกหัดครู) หน้า 1.

สิ่งแวดลอมที่ดี สร้างบรรยากาศในห้องเรียนให้น่าเรียน จัดกิจกรรมหลาย ๆ อย่างให้
เหมาะสมกับสถานการณ์ เพื่อช่วยให้นักเรียนสามารถเกิดการพัฒนาการทางภาษาให้มาก
ที่สุด ดังที่ ฉอน เอี่ยมทราย โลกดาวไวว่า

ครูที่สอนภาษาไทยควรปลูกฝังค่านิยมทางภาษาไทยให้นักเรียนเพื่อให้นักเรียน
ได้เห็นประโยชน์ของวิชาภาษาไทยต่อชีวิตประจำวันของเราและใช้ภาษาไทย
ในการประกอบอาชีพ ครูจะต้องมีทัศนคติที่ดีต่อภาษาไทยก่อน การสอนที่มีประ-
สิทธิภาพครูต้องดูความถูกต้อง ประสพการณ์และวัยของเด็ก ครูควรจัดกิจกรรม
ที่แรงเร้าให้เด็กกระตือรือร้นที่จะเรียนภาษาไทย¹

การจัดการเรียนการสอนวิชาภาษาไทยตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น
พุทธศักราช 2521 นี้จึงมุ่งเน้นการฝึกทักษะมิได้มุ่งเน้นเนื้อหาดังเช่นที่เป็นมา มุ่งให้
ผู้เรียนได้เกิดความสัมพันธ์ในการใช้ทักษะทางภาษา คือ ฟัง พูด อ่าน และเขียนไป
พร้อม ๆ กัน สื่อการเรียนวิชาภาษาไทยตามหลักสูตรนี้จึงใช้หนังสือเรียนวิชาภาษาไทย
ชุดทักษะสัมพันธ์และหนังสือเรียนวิชาหลักภาษาไทยชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น หนังสือทั้งสองชุดนี้จะ
ประกอบไปด้วยหนังสือหลายเล่มสำหรับหนังสือเรียนวิชาภาษาไทยชุดทักษะสัมพันธ์นั้นแต่ละเล่ม
มิได้กำหนดแนบนอนลงไปว่าให้นักเรียนชั้นใดอ่านเล่มไหน ให้อยู่ในดุลพินิจของโรงเรียน
ที่จะเลือกใช้ให้เหมาะสมกับวัย ศักยภาพและประสบการณ์ของนักเรียนและในหนังสือชุด
ดังกล่าวนี้ "ทุกอย่างมุ่งให้เกิดความสัมพันธ์ในการใช้ทักษะภาษาทั้งสี่ คือ ฟัง พูด อ่าน
และเขียนอีกทั้งมุ่งให้ผู้เรียนใช้ความคิดและวิจารณ์ตามสมควรแก่วัยด้วย"² ส่วน

¹ฉอน เอี่ยมทราย "การศึกษาเกี่ยวกับปัญหาการสอนภาษาไทยในชั้น
มัธยมศึกษาตอนต้นโรงเรียนมัธยมหอวัง ปีการศึกษา 2510 " (วิทยานิพนธ์ครุศาสตร์
บัณฑิต คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2512), หน้า 8.

²กรมวิชาการ, กระทรวงศึกษาธิการ คู่มือการสอนหนังสือเรียนวิชาภาษาไทย
ชุดทักษะสัมพันธ์ เล่ม 1, หน้า 1.

หนังสือเรียนวิชาหลักภาษาไทยนั้นก็จะต้องใช้ควบคู่กันไปกับหนังสือเรียนวิชาภาษาไทยชุดทักษะสัมพันธ์ โดยหนังสือเรียนวิชาหลักภาษาไทยนี้จะมีเนื้อหาที่มุ่งจะฝึกให้ผู้เรียนใช้ความสังเกตและความคิดใ้มากที่สุดเท่าที่จะมากได้ เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความสนใจกับภาษาของตนเองมากยิ่งขึ้น ในชั้นของการสอนก็จะใช้หนังสือเรียนภาษาไทยชุดทักษะสัมพันธ์เป็นแกนสำหรับนำมาฝึกทักษะการฟัง พูด อ่าน เขียน ให้สัมพันธ์กันโดยมีหลักภาษาเป็นเกณฑ์ในการฝึก ทั้งนี้เพราะว่าหลักภาษาจะช่วยให้ผู้ใช้ภาษาในการสื่อสารได้ถูกต้องและดียิ่งขึ้น

ฉะนั้นจึงอาจกล่าวได้ว่าการจัดการเรียนการสอนวิชาภาษาไทยตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 นี้เป็นการสอนที่ยึดหลักการสอนภาษามากที่สุดทั้งนี้เพราะว่าเป็นหลักสูตรที่มุ่งสอนให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาการทางภาษาอันเหมาะสมแก่นักเรียนแต่ละคน ๆ

กระบวนการนำเอาหลักสูตรไปดำเนินการใช้ที่สำคัญอีกสิ่งหนึ่งคือ การวัดผลประเมินผล ซึ่งนับได้ว่าเป็นความจำเป็นทั้งนี้เพราะว่า

การวัดผลการศึกษา นับว่ามีความสำคัญยิ่งในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาในระดับต่าง ๆ เพราะผลจากการวัดจะเป็นพื้นฐานในการตัดสินใจของครูและนักการศึกษาเพื่อปรับปรุงการสอน การแนะแนว การประเมินผลหลักสูตร แบบเรียน การใช้อุปกรณ์การสอน ตลอดจนระบบการบริหารทั่วไปของโรงเรียนและยังช่วยปรับปรุงการเรียนของนักเรียนให้ถูกวิธียิ่งขึ้น¹

เนื่องจากวิชาภาษาไทยเป็นวิชาทักษะ การวัดผล ประเมินผลจึงเป็นสิ่งที่ยุ่งยากสำหรับครูสอนพอสมควรทั้งที่ ชาวล แพร์ตกุล ได้กล่าวไว้ว่า

¹อนันต์ ศรีโสภณ, การวัดและประเมินผลการศึกษา (กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช, 2520) หน้า 1.

... โดยปกติการวัดผลและประเมินผลวิชาภาษาไทยนี้มีความยุ่งยากซับซ้อนอยู่แล้ว เนื่องจากลักษณะของวิชาที่มีธรรมชาติเป็นวิชาประเภททักษะที่ไม่มีเนื้อหาเป็นของตนเองโดยเฉพาะ จะมีอยู่แต่เนื้อหาตามไวยากรณ์และวรรณคดีบางส่วนเท่านั้น จุดหมายของการวัดและประเมินผลจึงเป็นการวัดความสามารถหรือประสิทธิภาพของทักษะต่าง ๆ ทางภาษามากกว่าการวัดเนื้อหาวิชาแบบอื่น ๆ ซึ่งเท่าที่ตามาครูผู้สอนยังไม่เข้าใจจุดมุ่งหมายในการวัดผลก็พอจึงมุ่งวัดแต่ความรู้ความจำเรื่องราวรายละเอียดต่าง ๆ จากหนังสือเรียนเป็นส่วนใหญ่¹

และ บุญเหลือ เทพยสุวรรณ ได้กล่าวถึงวิธีการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้อาษาไทยไว้ว่า

.... เนื่องจากวิชาภาษาไทยเป็นวิชาทักษะ จุดประสงค์ที่กำหนดไว้ในหลักสูตรนั้นบางครั้งจึงเป็นสิ่งที่ไม่สามารถจะทำให้เกิดขึ้นภายในระยะเวลาอันสั้นได้ ฉะนั้นการที่จะวัดประเมินผลผลการเรียนรู้ให้เห็นกันในระยะเวลาอันสั้นจึงเป็นสิ่งที่กระทำโดยยาก ครู อาจารย์ ผู้สอนจะต้องกำหนดสิ่งที่จะวัดให้แคบลง และให้มีรูปเป็นสิ่งที่เราสามารถจะวัดได้ ซึ่งปัจจุบันเรียกสิ่งที่วัดได้นี้ว่า พฤติกรรม และจุดประสงค์ที่วางเพื่อสิ่งนี้ เรียกสั้น ๆ ว่า จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม....²

¹ชวาล แพรัตกุล "การวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน," จุลสารอบรมพิเศษวิชาวัดผลการศึกษา สำนักงานทดสอบ วิทยาลัยวิชาการศึกษาประสานมิตร, [ม.ป.ป.] หน้า 3. (อัครสำเนา)

²ม.ล. บุญเหลือ เทพยสุวรรณ. "การวัดและประเมินผลการเรียนรู้อาษาไทย" เอกสารประกอบการประชุมคณะกรรมการจัดทำหลักสูตรวิชาภาษาไทย ศูนย์พัฒนาหลักสูตรกรมวิชาการ, 2524. หน้า 3. (อัครสำเนา)

นอกจากนี้ สุจริต เพ็ชรขอบ และ สายใจ อินทร์พรหม ได้ให้หลักสำคัญ บางประการเกี่ยวกับการวัดผลและการประเมินผลการเรียนการสอนวิชาภาษาไทยไว้ดังนี้

1. การวัดผลและประเมินผลภาษาไทย ถ้าหากจะให้ได้รับผลดีถูกต้องก็ ควรที่จะใ้วัดพฤติกรรมการของนักเรียนที่เกิดขึ้นจากการเรียนการสอนภาษาไทย ในทุก ๆ ด้าน ซึ่งโดยปกติแล้วมักจะวัดวัตถุประสงค์ที่วางไว้แต่ตนเอง หรืออีกนัยหนึ่งอาจกล่าวได้ว่า เราควรจะได้วัดผลการเรียนการสอนภาษาไทย โดยอาศัยวัตถุประสงค์ของการเรียนการสอนเป็นหลักนั่นเอง
2. การวัดผลทุกครั้งควรที่จะใ้วางวัตถุประสงค์ที่แน่นอนว่าจะวัดอะไร บาง เช่น วัดความรู้ ความเข้าใจ การประยุกต์ใช้ การคิดวิเคราะห์ การใช้ เหตุผล ทักษะในการใช้ภาษา หรือวัดทัศนคติของนักเรียน...

เกี่ยวกับการวัดผล ประเมินผลวิชาภาษาไทยนี้ ปองจิต อ่อนเฒ่า ก็ได้เสนอ ไว้ว่า "ควรใ้ขอสอบภาษาไทยเน้นหนักด้านการนำไปใช้ ลักษณะข้อสอบควรเป็นแบบใ้ นักเรียนใ้เขียนตอบมากขึ้น"²

จากที่กล่าวมานี้จึงใ้หมองเห็นใ้ว่าในอดีตที่ผ่านมาโดยตลอดนั้น การเรียน การสอนภาษาไทยของเรามิได้เป็นไปตามหลักของการสอนภาษา การเรียนการสอนภาษาไทยที่เป็นมานั้นใ้สวนทางกับธรรมชาติของภาษา มิได้ส่งเสริมพัฒนาการทางภาษาแก่

¹ สุจริต เพ็ชรขอบ และ สายใจ อินทร์พรหม, วิธีสอนภาษาไทย ระดับมัธยมศึกษา, หน้า 237 - 238.

² ปองจิต อ่อนเฒ่า. "ปัญหาการวัดและประเมินผลการสอนใ้เรียนวิชา ภาษาไทยในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย" (วิทยานิพนธ์ ปริญญาโทตามบัณฑิต ภาควิชามัธยมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2521) หน้า 99.

ผู้เรียนเท่าที่ควร การเรียนการสอนที่แล่วมาจึงเป็นปัญหามาโดยตลอด ดังที่ บุญเหลือ
เทพยสุวรรณได้กล่าวถึงปัญหาการสอนวิชาภาษาไทยในโรงเรียนไว้ว่า

ภาษาเป็นเครื่องมือสื่อความหมายของมนุษย์ ในเมื่อเราจะสอนให้ใช้
เครื่องมือนี้ เราก็ควรจะพิจารณาให้ถ่องแท่ว่าเครื่องมือที่เราใช้นั้นมีลักษณะ
เป็นอย่างไร และอยู่ในสภาพเช่นไร จะกล่าวเพียงที่เห็นเด่นชัดว่าการสอน
ในโรงเรียนไทยไม่ไค่ทำให้ผู้เรียนเข้าใจลักษณะหรือสภาพของภาษาใหญ่
ก็มากน้อยเลย จะเห็นว่าแมครู อาจารย์ในระดับสูงจะแสดงความไม่รูเท่า
พันธรรมชาติของภาษา¹

และยังได้กล่าวถึง ปัญหาของการสอนภาษาไว้อีกว่า

...ในการสอนภาษาทุกประเทศประสบความสำเร็จคล้ายคลึงกันในข้อที่ว่า
ครูไม่คอยธรรมชาติของภาษาและไม่คอยคำนึงถึงความรู้สึกนึกเรียน
นักเรียนโดยมากเขาใจว่าตัวเขาภาษาของเขาดีแล้ว เพราะเขาได้อยู่
ทุกวินาทีที่เขาตื่นอยู่ ฝ่ายครูสอนภาษาก็เคียวเข็ญจะให้เขาใช้ให้ถูกต้อง
ตามทฤษฎีของครู แท้จริงครูสอนภาษาควรเปลี่ยนแปลงเป็น "สอนการใช้ภาษา
ตามที่ควรจะใช้ตามเหตุผลและโอกาส" โดยให้เขาได้เห็นคุณค่าของการ
กระทำดังกล่าวและให้เขาเห็นโทษของการกระทำที่ผิดโอกาส ฉิบุคคล
ที่เขาสื่อสารควย²

ที่แล่วมานั้นอาจกล่าวได้ว่า การเรียนการสอนวิชาภาษาไทยเปรียบเสมือน
ยาสวมหม้อใหญ่ที่ทำความหนักใจให้แก่ทั้งครูผู้สอนและผู้เรียน ความขัดแย้งระหว่างผู้สอน
กับผู้เรียนจึงเกิดขึ้นอย่างหลีกเลี่ยงไม่ไค่ นอกจากนี้การที่ให้ผู้เรียนเรียนภาษาไทยโดย
ไม่มีความหมายสำหรับนักเรียนและไม่สัมพันธ์กับชีวิตประจำวันก็เป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้
ผู้เรียนเกิดความเบื่อหน่าย เพื่อถก ถูสุมา ณ ออยุธยา ได้กล่าวถึงสาเหตุหนึ่งที่ทำให้

¹ ม.ล. บุญเหลือ เทพยสุวรรณ. ภาษาไทย วิชาที่ถูกลืม, หน้า 6.

² เรื่องเดียวกัน, หน้า 20.

นักเรียนเมื่อภาษาไทยว่า "อาจเป็นเพราะ ครูสอนโดยไม่มีความหมายและสอนแยกจากกัน เป็นวิชาหลักภาษา วรรณคดี และเรียงความ"¹ และด้วยเหตุนี้ผลการวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการเรียนการสอนวิชาภาษาไทยจึงมักจะพบอยู่เสมอว่า ทั้งผู้สอนและผู้เรียนต่างก็มีทัศนคติที่ไม่ดีต่อการเรียนการสอนวิชาภาษาไทย

จากเปลี่ยนแปลงของหลักสูตรวิชาภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 ครั้งนี้ นับได้ว่าเป็นการเปลี่ยนแปลงครั้งสำคัญยิ่งที่ผู้เกี่ยวข้องกับการนำเอาหลักสูตรดังกล่าวไปดำเนินการในทุกระดับชั้น ฝ่ายครูจะได้ศึกษาและทำความเข้าใจ ทั้งนี้ เพราะว่าหลักสูตรเปรียบเสมือนแม่บทของการศึกษา การจัดการศึกษาจะไม่บรรลุจุดประสงค์ที่ตั้งไว้หากว่าไม่มีหลักสูตรเป็นแนวทางในการจัดการศึกษา "หลักสูตรจึงเปรียบเหมือนมรรควิธีที่จะนำไปสู่ผล"² และ "หลักสูตรคือ หัวใจของการศึกษา ถ้าหากจัดการศึกษาส่วนอื่น ๆ ดีแต่ละเลยต่อเรื่องหลักสูตรก็เท่ากับละเลยต่อจุดประสงค์สำคัญของการศึกษา"³

¹ เตือก กุสุมา ณ อุษยา "บทบาทของภาษาไทยในการฝึกหัดครู" คู่มือภาษาไทย หน้า 106.

² กระทรวงศึกษาธิการ คู่มือหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524 (กรุงเทพมหานคร: บริษัทรุ่งเรืองการพิมพ์, 2523) หน้า คำนำ.

³ อัมพร มีสุข "สภาพปัจจุบันและแนวทางปฏิรูปการศึกษา" ประมวลบทบรรยายเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตร ชุดที่ 2 (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์คุรุสภา, 2519) หน้า 7.

รอลลินและอันรัท (Rollin and Unruh) ได้กล่าวถึงความสำคัญของ
หลักสูตรไว้ว่า

จุดหมายสำคัญของหลักสูตรที่มีต่อสังคม คือ การเตรียมบุคคลให้ครอง
ชีวิตอยู่ในสังคมโดยวางปรกติสุขและในฐานะโรงเรียนเป็นหน่วยปฏิบัติที่จะ
นำหลักสูตรไปปฏิบัติให้เกิดผล ดังนั้นโรงเรียนจึงมีหน้าที่ช่วยให้นักเรียน
มีความรู้ ความเข้าใจ ไม่มีข้อกังขา (Conflicts) นานาประการเกี่ยวกับ
สังคม การเมือง และ เศรษฐกิจ ในยุคปัจจุบันซึ่งจะทำให้เขา(ผู้บรรลุนิติภาวะ)
มีความสามารถดีขึ้น ในการแกชองกังขาเหล่านั้น¹

แม้ว่าหลักสูตรวิชาภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 ฉบับนี้
จะเป็นหลักสูตรที่มีการเปลี่ยนแปลงปรับปรุงมาแล้วเพียงใดก็ตามก็ยังคงมีความจำเป็นที่จะต้อง
มีการพัฒนาปรับปรุงให้เหมาะสมกับกาลเวลาอยู่เสมอทั้งนี้เพราะว่า

การพัฒนาหลักสูตรมีความมุ่งหมายสำคัญเพื่อพัฒนาคน การกระทำใด ๆ
ไม่ว่าจะดูส่วนใดหรือทุกส่วนของหลักสูตรย่อมหมายถึงการกระทำต่อคน จึง
กล่าวได้ว่า การพัฒนาหลักสูตร คือ การพัฒนาคน การสร้างหลักสูตร คือ
การสร้างคน และการปรับปรุงหรือการเปลี่ยนแปลงหลักสูตรก็คือการปรับปรุง
หรือเปลี่ยนแปลงคน...²

การพัฒนาหลักสูตรนั้น เป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีการกระทำอย่าง
ต่อเนื่อง และกระทำอย่างต่อเนื่องตลอดเวลาทั้งนี้เพราะว่า

¹ Sidney P. Rollin and Adolph Unruh, Introduction of Secondary Education, (Rand Mc Nally and Co., Chicago, 1965) PP.7-8.

² ปรีชา สามัคคีธรรม "การพัฒนาหลักสูตรไทย" ประมวลบทบรรยาย
เกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตร ชุดที่ 2, หน้า 79.

1. สังคมมีการเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ จึงมีความจำเป็นที่จะต้องมีการปรับปรุงหลักสูตรเพื่อให้เข้ากับสภาพสังคม ในขณะที่เด็กนั้นเนื้อหาความรู้ที่ผู้เรียนได้เรียนไปจากหลักสูตรก็จะใช่เป็นเครื่องมือที่จะช่วยปรับปรุงสังคมและชีวิตมนุษย์ให้มีสภาพดีขึ้น
2. ผู้ที่ารคนพบความรู้ใหม่ ๆ อยู่ตลอดเวลา หลักสูตรจึงจะต้องทันสมัยอยู่เสมอ
3. หลักสูตรที่สร้างไว้แต่เดิมล้าสมัยไม่ทันกับการเปลี่ยนแปลงของโลก
4. ในปัจจุบันผู้เรียนมีพัฒนาการดีขึ้นและเร็วขึ้นกว่าเดิม มีวุฒิภาวะสูงขึ้น ทั้งนี้เพราะสิ่งแวดล้อมและความเจริญทางเทคโนโลยีต่าง ๆ
5. ความต้องการเปลี่ยนแปลงและความพยายามของนักวิชาการที่จะปรับปรุงหลักสูตรให้ดีขึ้น¹

เอ.วี.เคลลี (A.V.Kelly) กล่าวว่าในการพัฒนาหลักสูตรนั้นมีสิ่งสำคัญที่จะต้องพิจารณา คือ

1. จุดมุ่งหมายการศึกษา
2. เนื้อหาสาระ
3. กระบวนการเรียนการสอน
4. กระบวนการประเมินผล²

¹ สุจริต เพียรชอบ, หลักสูตร ลักษณะ แนวโน้มและการพัฒนาหลักสูตร,
หน้า 25.

² A.V.Kelly, The Curriculum: Theory and Practic (London: Harper and Raw, 1977), PP.3-19.

ขั้นตอนของการพัฒนาหลักสูตรนั้น ทาบ่า (Taba)¹ ได้เสนอไว้ดังนี้

1. สำรวจความต้องการและความจำเป็นของสังคม
(Diagnosis of Need)
2. ตั้งวัตถุประสงค์ของการศึกษาที่สังคมต้องการ
(Formulation of Objective)
3. คัดเลือกเนื้อหาวิชาความรู้ที่ต้องการนำมาสอน
(Selection of Content)
4. จัดระเบียบ จัดลำดับ แกไขปรับปรุงเนื้อหาวิชาที่คัดเลือกมาได้
(Organization of Content)
5. คัดเลือกประสบการณ์เพื่อการเรียนรู้ต่าง ๆ ที่จะส่งเสริมเนื้อหา
วิชาให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น (Selection of Learning Experience)
6. จัดระเบียบ จัดลำดับ แกไขปรับปรุงประสบการณ์ที่คัดเลือกไว้แล้ว
(Organizing Experience)
7. กำหนดการประเมินผลของเนื้อหาวิชาหรือประสบการณ์
(Determination of What to Evaluate and the Ways
and means of doing it)¹

และในการพัฒนาหลักสูตรนี้ สุมิตร คุณากร ได้กล่าวว่าจะต้องประกอบด้วย
กิจกรรมหลัก 5 ประการ คือ

1. การกำหนดความมุ่งหมายของหลักสูตร
2. การเลือก การจัดเนื้อหาวิชาและประสบการณ์
3. การนำเอาหลักสูตรไปใช้
4. การประเมินผลหลักสูตร
5. การปรับปรุงหลักสูตร²

¹Hilda Taba, Curriculum: Theory and Practice (New York: Harcourt Brace and World, Inc.; 1962), P.12.

²สุมิตร คุณากร, หลักสูตรและการสอน (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์
ชวนพิมพ์, 2518) หน้า 5 - 7.

หลักสูตรวิชาภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 ฉบับนี้ประกาศใช้ตั้งแต่ปีการศึกษา 2521 เป็นต้นมา การนำเอาหลักสูตรฉบับดังกล่าวไปดำเนินการใช้ในช่วงระยะเวลาที่ผ่านมาแล้วนั้นจะสามารถทำให้ทราบได้ว่า สิ่งที่กำหนดไว้ในหลักสูตรซึ่งใดแก่ จุดประสงค์ เนื้อหา ตลอดจนกิจกรรมการเรียนการสอน ฯลฯ สามารถที่จะนำเอาไปปฏิบัติให้สัมฤทธิ์ผลได้มากน้อยเพียงใด มีปัญหา อุปสรรคอะไรที่ทำให้การนำเอาหลักสูตรไปใช้ไม่สัมฤทธิ์ผล ก็จะต้องมีการประเมินผลหลักสูตรดังกล่าวเพื่อที่จะให้นำเอาผลการประเมินนั้นไปปรับปรุงแก้ไขหลักสูตรต่อไป

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

หลังจากที่กระทรวงศึกษาธิการได้ประกาศใช้หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 ตั้งแต่ปีการศึกษา 2521 เป็นต้นมาแล้วนั้น ก็ได้มีการติดตามผลการใช้หลักสูตรตลอดจนการวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตรดังกล่าวโดยหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและผู้ที่สนใจ ดังนี้

พ.ศ. 2522 กองวิจัยทางการศึกษา กรมวิชาการ¹ ได้ติดตามผลการใช้หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 ในปีการศึกษา 2522 กับกลุ่มตัวอย่างโรงเรียนมัธยมศึกษาทั่วประเทศทั้งหมด 111 โรงเรียน แบ่งเป็น ส่วนภูมิภาค 12 เขตการศึกษา ๆ ละ 8 โรงเรียน รวม 96 โรงเรียน และส่วนกลาง 15 โรงเรียน โดยใช้แบบสัมภาษณ์เก็บข้อมูลจากผู้บริหาร หัวหน้าสาขาวิชา และครูแนะแนว ผลการศึกษาพบว่าโรงเรียนต่าง ๆ มีความพอใจในหลักสูตรโดยเฉพาะวิชาภาษาไทย โรงเรียนมีความเห็นว่า

¹ กองวิจัยทางการศึกษา กรมวิชาการ, "รายงานการติดตามผลการใช้หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 พ.ศ. 2522" กองวิจัยทางการศึกษา กรมวิชาการ, 2522, (อักษราเนา).

โรงเรียนต่าง ๆ มีความพอใจในหลักสูตร โดยเฉพาะวิชาภาษาไทย โรงเรียนมีความเห็นว่าหลักสูตรวิชาภาษาไทยมีความเหมาะสมถึงร้อยละ 62.50 และปัญหาการใช้หลักสูตรเกิดจากครูสอนส่วนใหญ่ขาดอุปกรณ์การสอนและขาดความรู้ ความเข้าใจในการดำเนินงานการสอนตามจุดประสงค์และเนื้อหาวิชา

ปี พ.ศ. 2523 หน่วยงานนิเทศก์ เขตการศึกษา 9 จังหวัดอุตรธานี¹ ได้ศึกษาปัญหาในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการบริหารหลักสูตร การเรียนการสอนและการประเมินผลโดยใช้แบบสอบถาม สัมภาษณ์ผู้บริหาร และหัวหน้าหมวดวิชาต่าง ๆ ในโรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตการศึกษา 9 จำนวน 140 โรงเรียน แบ่งเป็นผู้บริหารโรงเรียน 140 คน หัวหน้าหมวดวิชา 840 คน พบว่ามีปัญหาที่สำคัญ ๆ ถึง 77 ปัญหา เช่น โรงเรียนไม่สามารถจัดแผนการเรียนสนองความต้องการของผู้เรียนได้อย่างกว้างขวาง การจัดหาอุปกรณ์ไม่พอเพียงกับความต้องการ เนื้อหาในหลักสูตรมากเกินไป ครูสอนไม่ทันภายในเวลาที่กำหนด ฯลฯ

ศูนย์วิจัยทรัพยากร

¹สำนักงานศึกษาธิการเขต 9 อุตรธานี, "สำรวจสภาพปัญหาการศึกษาระดับมัธยมศึกษา" สำนักงานศึกษาธิการเขต 9, 2523, (อัครสำเนา).

และในปีเดียวกันนี้กองวิจัยทางการศึกษา กรมวิชาการ¹ ได้ประเมินผลการใช้หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 ในปีการศึกษา 2522 โดยใช้กลุ่มตัวอย่างโรงเรียนมัธยมศึกษาทั่วประเทศ จำนวน 94 โรงเรียน นักเรียน 30,368 คน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความสัมฤทธิ์ผลการใช้หลักสูตร ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ในรายวิชาที่สำคัญ 5 วิชา คือ ภาษาไทย ภาษาอังกฤษ คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ และสังคมศึกษา จากการวิเคราะห์ปรากฏว่ามีนักเรียนที่สามารถบรรลุจุดประสงค์การเรียนรู้ถึงร้อยละ 60 ของจำนวนจุดประสงค์ทั้งหมดของรายวิชาต่าง ๆ ดังนี้

วิทยาศาสตร์	มีผู้บรรลุจุดประสงค์การเรียนรู้ได้ถึงร้อยละ 60	จำนวน 17.39 %
คณิตศาสตร์	มีผู้บรรลุจุดประสงค์การเรียนรู้ได้ถึงร้อยละ 60	จำนวน 14.26 %
สังคมศึกษา	มีผู้บรรลุจุดประสงค์การเรียนรู้ได้ถึงร้อยละ 60	จำนวน 7.05 %
ภาษาไทย	มีผู้บรรลุจุดประสงค์การเรียนรู้ได้ถึงร้อยละ 60	จำนวน 5.65 %
ภาษาอังกฤษ	มีผู้บรรลุจุดประสงค์การเรียนรู้ได้ถึงร้อยละ 60	จำนวน 2.54 %

และจากการวิจัยเดียวกันนี้ ในด้านการนำเอาหลักสูตรวิชาเหล่านี้ไปปฏิบัติตามในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนพบว่า หลักสูตรทั้ง 5 วิชาี้มีความสะดวกในการนำไปปฏิบัติจัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้ในระดับปานกลาง

คานหนังสือเรียนตามหลักสูตรภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ก็ได้มีผู้ศึกษา คือ ปราณี สินธุสะอาด² ได้ศึกษาเรื่อง "ความคิดเห็นของครูและนักเรียนเกี่ยวกับหนังสือเรียน

¹กองวิจัยทางการศึกษา กรมวิชาการ, "รายงานผลการประเมินผลการใช้หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พ.ศ. 2521 ในปีการศึกษา 2522", กองวิจัยทางการศึกษา กรมวิชาการ, 2523, (อัครสำเนา).

²ปราณี สินธุสะอาด "ความคิดเห็นของครูและนักเรียนเกี่ยวกับหนังสือเรียนหลักภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น เล่มหนึ่ง" (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิตภาควิชามัธยมศึกษา มัธยมศึกษาวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2523)

หลักภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น เล่มหนึ่ง" โดยใช้แบบสอบถามกับกลุ่มตัวอย่าง ประชากร คือครูผู้สอนวิชาภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 และนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในโรงเรียนรัฐบาลและโรงเรียนเอกชนในเขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 16 โรงเรียน จำนวน ครูผู้สอน 30 คน นักเรียน 480 คน ผลการวิจัยพบว่า ครูมีความเห็นด้วยในระดับมากที่สุดว่าเนื้อหาในหนังสือเรียนมีความเหมาะสมสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของวิชาภาษาไทย โดยเน้นการใช้ภาษาเป็นเครื่องมือสื่อสาร ส่วนนักเรียนเห็นด้วยในระดับมากกว่า หนังสือเรียนเสนอความรู้ทางหลักภาษาไทยสามารถนำไปใช้ประโยชน์ในการใช้ภาษาในชีวิตประจำวันได้

ส่วนหนังสือเรียนภาษาไทยชุดทักษะสัมพันธ์ สำหรับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ได้มีผู้ศึกษา คือ พ.ศ. 2522 นวลทิพย์ รักษาทรัพย์¹ ได้ศึกษาเรื่อง "การศึกษาการสอนภาษาไทยโดยใช้หนังสือเรียนภาษาไทยชุดทักษะสัมพันธ์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษาเขตกรุงเทพมหานคร 9 โรงเรียน" โดยใช้แบบสอบถามกับกลุ่มตัวอย่างประชากรซึ่งเป็นครูผู้สอนวิชาภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 27 คน และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 360 คน ผลการวิจัยพบว่า ในการสอนวิชาภาษาไทยตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น 2521 นั้น ครูยังสอนโดยแยกเป็นรายวิชาแต่ใช้วิธียกตัวอย่างให้สัมพันธ์กับวรรณคดี ครูมักใช้กิจกรรมซ้ำ ๆ กัน เช่น การแบ่งกลุ่มอภิปรายปัญหา การค้นคว้าทำรายงาน การจัดนิทรรศการภาษาไทย และเกี่ยวกับหนังสือเรียนวิชาภาษาไทยชุดทักษะสัมพันธ์ ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น เล่ม 1 นี้ ในปี พ.ศ. 2523 นุชน้อย

¹นวลทิพย์ รักษาทรัพย์ "การศึกษาการสอนภาษาไทยโดยใช้หนังสือเรียนภาษาไทยชุดทักษะสัมพันธ์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษา เขตกรุงเทพมหานคร 9 โรงเรียน" (วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2522)

สตிரอังกูร¹ ก็วิเคราะห์หนังสือเรียนวิชาภาษาไทยชุดทักษะสัมพันธ์ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น เล่ม 1 โดยใช้แบบสอบถามกับกลุ่มตัวอย่างประชากรที่เป็นครูผู้สอนวิชาภาษาไทยและนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดรัฐบาลและโรงเรียนราษฎร์ใน กรุงเทพมหานคร จำนวน 10 โรงเรียน ใช้ประชากรคือครูผู้สอนภาษาไทย จำนวน 30 คน และนักเรียนจำนวน 300 คน ผลการวิจัยพบว่า ครูและนักเรียนพอใจในบทเรียนต่าง ๆ ในหนังสือเรียนภาษาไทยชุดทักษะสัมพันธ์ ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น เล่ม 1 เป็นส่วนใหญ่ ในส่วนที่เป็นเนื้อหา ครูและนักเรียนต่างต้องการเนื้อหาที่ทันสมัย นำไปใช้ในชีวิตประจำวัน ได้ ส่วนเนื้อหาที่ไม่ยากจนเกินไป ควรมีเนื้อหาที่มีความยากง่ายเหมาะสมกับระดับชั้น

สำหรับหนังสือที่กำหนดให้เลือกอ่านสำหรับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น จำนวนอย่างน้อย 4 รายการคือนั้น เขมชาติ อุ่นไสง² ได้ศึกษาเกี่ยวกับการเรียนการสอนหนังสืออ่านนอกเวลาวิชาภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษา เขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 9 โรงเรียน โดยการใช้นแบบสอบถามกับกลุ่มตัวอย่างประชากรที่เป็นครูผู้สอนวิชาภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 27 คน และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 360 คน ผลการศึกษาครั้งนี้พบว่า หนังสือที่กำหนดให้เลือกอ่านทั้ง 35 รายการนั้นมีความเหมาะสมอยู่แล้ว

¹ขุน้อย สตிரอังกูร "การวิเคราะห์หนังสือเรียนภาษาไทยชุดทักษะสัมพันธ์ ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น เล่ม 1" (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชา มัธยมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2523)

²เขมชาติ อุ่นไสง "การศึกษาการเรียนการสอนหนังสืออ่านนอกเวลาวิชาภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตกรุงเทพมหานคร" (วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย เกษตรศาสตร์, 2523)

ในปี พ.ศ. 2524 สถิตย์ ชนะชัย¹ ได้ศึกษาเรื่อง "การศึกษาการเรียนการสอนภาษาไทยโดยใช้หนังสือเรียนภาษาไทยชุดทักษะสัมพันธ์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ในโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 11" โดยการใช้แบบสอบถามกับกลุ่มตัวอย่างประชากรซึ่งเป็นครูผู้สอนวิชาภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ของโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษาในเขตการศึกษา 11 คือ ครูผู้สอนจำนวน 20 คน นักเรียน 360 คน ผลการศึกษาค้นพบว่า ครูผู้สอนมีความต้องการให้มีการปรับปรุงเนื้อหาให้เหมาะสมกับวัยของนักเรียนโดยพิจารณาถึงความยากง่ายให้พอเหมาะที่นักเรียนจะสามารถเรียนรู้ได้

และในปีเดียวกันนี้ อุบลรัตน์ ตะปินตา² ก็ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง "การศึกษาการเรียนการสอนภาษาไทยโดยใช้หนังสือเรียนภาษาไทยชุดทักษะสัมพันธ์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ในโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 7 "โดยใช้แบบสอบถามกับกลุ่มตัวอย่างประชากรที่เป็นครูผู้สอนวิชาภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ในโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษาในเขตการศึกษา 7 คือ ครู

¹สถิตย์ ชนะชัย "การศึกษาการเรียนการสอนภาษาไทยโดยใช้หนังสือเรียนภาษาไทยชุดทักษะสัมพันธ์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 11" (วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2524)

²อุบลรัตน์ ตะปินตา "การศึกษาการเรียนการสอนภาษาไทยโดยใช้หนังสือเรียนภาษาไทยชุดทักษะสัมพันธ์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ในโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 7 " (วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2524)

จำนวน 20 คน นักเรียน 360 คน ผลการศึกษาพบว่า ครูผู้สอนวิชาภาษาไทยส่วนใหญ่ มีความเห็นว่าตนประสบปัญหาในการใช้หลักสูตรและคู่มือครูในระดับปานกลาง คือเห็นว่าตนยังไม่สามารถตีความตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้ได้อย่างชัดเจน เพราะวัตถุประสงค์นั้นวางไว้ซับซ้อน ส่วนคำแนะนำในการสอนตามคู่มือครูนั้นครูเห็นว่ายังปฏิบัติได้ยาก

ในส่วนที่เกี่ยวกับหลักสูตรนั้น เสนีย์ พัทธษอรณพ¹ ได้ศึกษาวิเคราะห์ โครงสร้างของหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 โดยใช้แบบสอบถามกับกลุ่มตัวอย่างประชากรที่เป็นนักการศึกษาและผู้บริหารการศึกษาทั่วประเทศจำนวน 1140 คน แบ่งเป็น ผู้บริหารการศึกษา คือ อธิบดีกรมต่าง ๆ ในกระทรวงศึกษาธิการ ศึกษาธิการเขตศึกษาธิการจังหวัด หัวหน้าหน่วยศึกษานิเทศก์เขต ผู้อำนวยการ อาจารย์ใหญ่โรงเรียนมัธยมศึกษา จำนวน 564 คน และนักการศึกษา คือ อาจารย์ในมหาวิทยาลัย วิทยาลัยครูศึกษานิเทศก์กรมต่าง ๆ นักวิชาการศึกษา ครูผู้สอน จำนวน 576 คน พบว่า ผู้บริหาร การศึกษาและนักการศึกษาส่วนใหญ่ต่างเห็นด้วยในระดับมากกับจำนวนคาบเวลาต่อสัปดาห์ของวิชาภาษาไทย

จากเอกสารและงานวิจัยที่กล่าวมานี้จะเห็นได้ว่าแม้จะยังไม่มีการศึกษาวิจัย ซึ่งเกี่ยวข้องกับหลักสูตรวิชาภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น พ.ศ. 2521 โดยเฉพาะก็ตาม แต่ผลการวิจัยส่วนหนึ่งได้ชี้ให้เห็นถึงสถานภาพของหลักสูตรดังกล่าวได้พอสมควร

¹ เสนีย์ พัทธษอรณพ "วิเคราะห์โครงสร้างของหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521" (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชาบริหารการศึกษามัธยมศึกษาตอนต้น จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2524)

และสำหรับการวิจัยที่ยาวนานนั้นจะเป็นการวิจัยในส่วหนึ่งของหลักสูตร หรือเป็นการวิจัยในช่วงระยะเวลาหนึ่งในขณะที่หลักสูตรกำลังดำเนินการใช้อยู่ ผู้วิจัยจึงคิดว่าข้อมูลที่ไ้จากการวิจัยเหล่านั้นยังอาจไม่สมบูรณ์นัก สมควรที่จะไ้มีการศึกษาเกี่ยวกับการนำเอาหลักสูตรวิชาภาษาไทยไปใ้ใช้โดยตรง ทั้งนี้เพราะว่า ในปีการศึกษา 2524 นี้จะเป็นปีที่มี การนำเอาหลักสูตรไปใ้ใช้ครบตามระบบชั้นเรียนแล้ว ซึ่งผลของการวิจัยครั้งนั้นนอกจากจะ ทำให้ไ้ทราบถึงสถานภาพของหลักสูตรวิชาภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น พ.ศ. 2521 แล้ว ข้อมูลที่ไ้จากการวิจัยยังสามารถที่จะนำไปใ้ใช้ประกอบในการพิจารณาปรับปรุง แก้ไขหลักสูตรวิชาภาษาไทยในโอกาสต่อไป

ศูนย์วิจัยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย